

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ПРАВНИЧИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія з гуманітарних та соціально-економічних дисциплін

Плани практичних занять
для студентів денної форми навчання
з дисципліни
“Економічна теорія”

Заняття 1-2:

Тема 1. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ЯК НАУКА

План

1. Предмет і функції економічної теорії:

- а) предмет економічної теорії. Економічні суб'єкти. Національна економіка. Економічна ефективність. Економічна теорія: макро- і мікроекономіка. Економіка і право;
- б) функції економічної теорії. Позитивна і нормативна економічна наука;
- в) економічна теорія та економічна політика. Цілі економічної політики.

2. Методологія економічної теорії:

- а) основні методи пізнання економічних процесів. Наукове абстрагування. Економічний аналіз. Економічні категорії та економічні закони;
- б) економічне моделювання. Ендогенні та екзогенні змінні;
- в) економічні показники та їх види;
- г) пастки на шляху економічного пізнання. Економічне сприйняття. Філософія економічної теорії.

3. Місце економічної теорії у системі економічних наук:

- а) економічна теорія як теоретико-методологічна основа інших економічних наук;
- б) етапи розвитку економічної теорії. Основні напрями та школи в економічній теорії;
- в) внесок українських учених у розвиток економічної науки.

Література

- 1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка. – Кн. 1 / За ред. С. Панчишина і П. Острроверха. К.: Знання, 2006. – С. 12–50.
- 2. Вступ до економічної теорії. Підручник / За ред. З. Ватаманюка. – Львів: Новий Світ–2000, 2006. – С. 6–46.
- 3. Економічна теорія: політекономія. Підручник/ За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання–Прес, 2004. – С. 23–47.

Заняття 3-4:

Тема 2. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ

План

1. Економічні потреби та виробничі ресурси:

- а) потреби та їх класифікація. Розвиток економічних потреб та їх безмежність;
- б) потреби та економічні інтереси. Види економічних інтересів і їх взаємодія;
- в) виробничі ресурси. Відновні та невідновні ресурси.

2. Виробництво та ефективність використання ресурсів:

- а) процес виробництва як взаємодія його факторів;
- б) витрати виробництва. Економічні та бухгалтерські витрати;
- в) ефективність використання ресурсів. Повна зайнятість і повний обсяг виробництва;
- г) проблема вибору і виробничі можливості національної економіки. Крива трансформації. Альтернативна вартість.

3. Економічне зростання:

- а) суть і значення економічного зростання;
- б) фактори і типи економічного зростання. Інтенсифікація економіки;
- в) погляди на економічне зростання. Необхідність поліпшення стану довкілля.

Література

1. Аналітична економія: макроекономіка та мікроекономіка. – Кн. 1 / За ред. С. Панчишина і П. Островерха. К.: Знання, 2006. – С. 51–82.
2. Вступ до економічної теорії. Підручник / За ред З. Ватаманюка. – Львів: Новий Світ–2000, 2006. – С. 47–79.
3. Економічна теорія: політекономія. Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання–Прес, 2004. – С. 48–89.

Заняття 5-6:

Тема 3. ФОРМА ВИРОБНИЦТВА ТА ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА

План

1. Суть та генезис товарної форми виробництва:

- а) натуральна форма виробництва;
- б) причини виникнення і розвитку товарного виробництва та його види;
- в) продукт виробництва як товар;
- г) види цін та їхні функції.

2. Суть та функції грошей:

- а) суть грошей та їх еволюція;
- б) функції грошей. Кількість грошей в обігу. Грошові агрегати. Інфляція;
- в) суть, структура та види грошових систем. Демонетизація золота.

3. Економічна система:

- а) суть та механізми економічної системи. Типізація економічних систем;
- б) власність, її об'єкти та суб'єкти. Права власності. Історичні типи, види і форми власності. Тенденції у розвитку відносин власності;
- в) командна економіка як економічна система та її неспроможність. Шляхи переходу до ринкової економіки.

Література

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка. – Кн. 1 / За ред. С. Панчишина і П. Островерха. К.: Знання, 2006. – С. 83 – 132.
2. Вступ до економічної теорії. Підручник / За ред. З. Ватаманюка. – Львів: Новий Світ–2000, 2006. – С. 80 – 140.
3. Економічна теорія: політекономія. Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання–Прес, 2004. – С. 61 – 94; 115 – 183.

Заняття 7-9:

Тема 4. РИНКОВА ЕКОНОМІКА

План

1. Ринкова економіка як господарська система:

- а) основні принципи організації ринкової економіки;
- б) моделі ринкової економіки;
- в) модель кругопотоку ресурсів, продуктів і доходів у ринковій економіці.

2. Зміст, функції та види ринків:

- а) суть та функції ринку. Види ринків;
- б) ринок товарів і послуг;
- в) ринки ресурсів. Ринок праці. Ринок природних ресурсів;
- г) фінансові ринки. Кредитний ринок. Ринок цінних паперів. Інші сегменти національного ринку.

3. Інфраструктура ринкової економіки:

- а) елементи інфраструктури товарного ринку. Товарна біржа;
- б) фондова біржа. Фондові індекси. Біржа праці;
- в) фінансові посередники. Банківська система. Небанківські фінансові інститути;
- г) формування ринкової інфраструктури в Україні.

4. Ринкові структури та їхні ознаки:

- а) типи ринкових структур;
- б) досконала конкуренція. Ефективність ринкового середовища за досконалої конкуренції;
- в) монополія та її різновиди. Поведінка монополії;
- г) основні ознаки олігополії. Монополістична конкуренція;
- д) показники рівня монополізації ринку. Антимонопольне законодавство.

Література

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка. – Кн. 1 / За ред. С. Панчишина і П. Островерха. – К.: Знання, 2006. – С. 133 – 183.
2. Вступ до економічної теорії. Підручник / За ред. З. Ватаманюка. – Львів: Новий Світ–2000, 2006. – С. 141 – 209.
3. Економічна теорія: політ економія. Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. К.: Знання–Прес, 2004. – С. 184 – 208.

Заняття 10-11:

Тема 5. РИНКОВИЙ МЕХАНІЗМ

План

1. Попит і пропозиція та їх визначники:

- а) попит і його види. Шкала і крива попиту. Закон попиту. Визначники попиту;
- б) рух по кривій попиту та її переміщення;
- в) пропозиція і її види. Шкала та крива пропозиції. Закон пропозиції. Визначники пропозиції;
- г) рух по кривій пропозиції та її переміщення.

2. Сутність та дія ринкового механізму:

- а) сутність ринкового механізму;
- б) взаємодія попиту і пропозиції. Рівноважна ціна і кількість;
- в) державне регулювання цін. Максимальні і мінімальні ціни;
- г) вплив змін у попиті на ринкову рівновагу та змін у пропозиції на ціну.

3. Переваги і недоліки ринкового механізму:

- а) розв'язання ринком основних проблем організації національної економіки;
- б) слабину ринкового механізму;
- в) необхідність державного регулювання економіки.

Література

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка. – Кн. 1 / За ред. С. Панчишина і П. Островерха. – К.: Знання, 2006. – С. 184-211.
2. Вступ до економічної теорії. Підручник / За ред. З. Ватаманюка. – Львів: Новий Світ–2000, 2006. – С.210-236.
3. Економічна теорія: політекономія. Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання–Прес, 2004. – С. 209 – 228.

Заняття 12:

Тема 6. ЕКОНОМІЧНА РОЛЬ ДЕРЖАВИ

План

1. Держава як економічний суб'єкт:

- а) держава і економічна система. Еволюція поглядів на роль держави в економіці;
- б) інструменти впливу держави на економіку. Традиційні економічні функції держави;
- в) нові економічні функції держави. Стабілізаційна політика.

2. Державні фінанси:

- а) структура державних фінансів;
- б) державний бюджет. Доходи державного бюджету. Податки та їхні види;
- в) державні видатки. Дефіцит бюджету та способи його збалансування.

3. Державний борг та його наслідки:

- а) суть і складники державного боргу. Рівень державного боргу країни;
- б) вплив державного боргу на національну економіку;
- в) зовнішня заборгованість. Криза зовнішньої заборгованості. Дефолт. Напрями полегшення тягаря зовнішньої заборгованості.

Література

- 1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка. – Кн. 1 / За ред. С. Панчишина і П. Острроверха. – К.: Знання, 2006. – С. 212-226; 665-669.
- 2. Вступ до економічної теорії. Підручник / За ред. З. Ватаманюка. – Львів: Новий Світ–2000, 2006. – С.237-280.
- 3. Економічна теорія: політекономія. Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання–Прес, 2004. – С. 459 – 476.

Заняття 13-14:

Тема 7. ФІРМА ЯК ЕКОНОМІЧНИЙ СУБ'ЄКТ

План

1. Суть, ознаки та розміри фірми:

- а) суть та ознаки фірми;
- б) розміри фірм та підприємств;
- в) організаційно-правові форми фірм.

2. Капітал підприємства. Витрати і прибуток:

- а) основний і оборотний капітал. Фізичне і моральне зношення капіталу. Амортизація;
- б) види витрат виробництва. Напрями обліку бухгалтерських витрат. Постійні і змінні витрати. Граничні витрати;
- в) суть і види виторгу фірми. Економічний і бухгалтерський прибуток. Інвестиції;
- г) напрями максимізації прибутку і його роль у розвитку національної економіки.

3. Підприємницька діяльність:

- а) суть, види і принципи підприємницької діяльності. Функції підприємництва;
- б) менеджмент і маркетинг у підприємницькій діяльності;
- в) економіко-правові засади розвитку підприємництва в Україні.

Література

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка. – Кн. 1 / За ред. С. Панчишина і П. Островерха. – К.: Знання, 2006. – С. 227 – 245.
2. Вступ до економічної теорії. Підручник / За ред. З. Ватаманюка. – Львів: Новий Світ–2000, 2006. – С. 281 – 360.
3. Економічна теорія: політекономія. Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. К.: Знання – Прес, 2004. – С. 253 – 296.

Заняття 15-16:

Тема 8. ЕКОНОМІКА ДОМОГОСПОДАРСТВА

План

1. Функції домогосподарств та їхні доходи:

- а) суть домогосподарства. Функції домогосподарств у національній економіці;
- б) доходи домогосподарств. Грошові і натуральні доходи;
- в) використовувані доходи. Бюджет домогосподарства. Видатки домогосподарств.

2. Споживання і заощадження домогосподарств:

- а) інструментарій для аналізу споживання і заощадження;
- б) чинники, що впливають на споживання. Поведінка споживача;
- в) заощадження та майно домогосподарств. Активи вищої і нижчої цінності. Диверсифікація активів;
- г) особливості споживання і заощадження домогосподарств в Україні.

3. Економічна нерівність і соціальний захист населення:

- а) диференціація доходів домогосподарств. Родинний розподіл доходів. Бідність і багатство;
- б) показники диференціації доходів населення. Крива Лоренца. Коефіцієнт Джині;
- в) мінімальна заробітна плата. Політика соціального захисту населення.

Література

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка. – Кн. 1 / За ред. С. Панчишина і П. Островерха. – К.: Знання, 2006. – С. 245 – 260; 345 – 257.
2. Вступ до економічної теорії. Підручник / За ред. З. Ватаманюка. – Львів: Новий Світ – 2000, 2006. – С. 361 – 378.
3. Економічна теорія: політекономія. Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. К.: Знання – Прес, 2004. – С. 320 – 346.
4. Панчишин С. М. Макроекономіка. – К.: Либідь, 2005. – С. 86 – 92; 98 – 121.

Заняття 17-18:

Тема 9. ОСНОВНІ МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ

Частина I

План

1. Валовий внутрішній продукт як основний показник обсягу національного виробництва:

- а) національне рахівництво;
- б) валовий внутрішній продукт (ВВП). Номінальний і реальний ВВП;
- в) методологія обчислення ВВП. Додана вартість.

2. Методи обчислення ВВП:

- а) валовий внутрішній продукт як сума видатків;
- б) ВВП як сума доходів. Факторні доходи. Амортизація і непрямі податки;
- в) інші показники обсягу національного виробництва.

3. Показники динаміки реального ВВП (економічного зростання):

- а) темпи росту і темпи приросту ВВП;
- б) подушний ВВП і його рівень у різних країнах. Стадії демографічного переходу;
- в) показники рівня економічного розвитку країни;
- г) економічне зростання різних груп країн та України у ХХ – на початку ХХІ ст.

Література

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка. – Кн. 1 / За ред. С. Панчишина і П. Островерха. – К.: Знання, 2006. – С. 302 – 315; 389 – 391; 398 – 401; 407 – 418.
2. Панчишин С. М. Макроекономіка. – К.: Либідь, 2005. – С. 49 – 62; 141 – 149; 156 – 158; 165 – 177.
3. Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Баластрик Л. О. Макроекономіка / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2004. – С. 70 – 126.
4. Панчишин С. М. Макроекономіка: тести і задачі. – К.: Либідь, 2002. – С. 16 – 27.

Заняття 19-20:

Тема 9. ОСНОВНІ МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ

Частина II

План

1. Показники рівнів зайнятості та цін:

- а) зайняті і безробітні. Рівень безробіття. Види безробіття;
- б) повна зайнятість. Природна норма безробіття;
- в) індекс споживчих цін (ІСЦ). Дефлятор ВВП.

2. Показники зовнішньоекономічної діяльності держави:

- а) рівень відкритості економіки;
- б) платіжний баланс та його статті;
- в) інші показники сфери зовнішньоекономічних зв'язків.

3. Сукупний попит і сукупна пропозиція:

- а) сукупні видатки та їх складники. Мультиплікатор видатків;
- б) сукупний попит і його крива. Нецінові чинники сукупного попиту;
- в) сукупна пропозиція. Крива та нецінові чинники сукупної пропозиції;
- г) рівновага сукупного попиту і сукупної пропозиції. Збурення сукупного попиту та сукупної пропозиції.

Література

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка. – Кн. 1 / За ред. С. Панчишина і П. Островерха. – К.: Знання, 2006. – С. 315 – 329; 497 – 508.
2. Панчишин С. М. Макроекономіка. – К.: Либідь, 2005. – С. 62 – 69; 253 – 263; 493 – 501.
3. Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Баластрик Л. О. Макроекономіка / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2004. – С. 331 – 339.
4. Панчишин С. М. Макроекономіка: тести і задачі. – К.: Либідь, 2002. – С. 16 – 27.

Заняття 21-22:

Тема 10. МАКРОЕКОНОМІЧНА НЕСТАБІЛЬНІСТЬ ТА ЇЇ ПОДОЛАННЯ

План

1. Економічні коливання. Безробіття:

- а) сутність та прояви макроекономічної нестабільності;
- б) економічні коливання. Фази ділового циклу. Причини економічних коливань;
- в) втрати від безробіття і його причини. Соціально-економічні наслідки безробіття. Закон Оукена;
- г) державна політика зниження природної норми безробіття.

2. Інфляція як прояв макроекономічної нестабільності:

- а) суть інфляції та її види. Соціально-економічні наслідки інфляції;
- б) причини інфляції. Інфляція як багатофакторний процес;
- в) методи боротьби з інфляцією;
- г) особливості розвитку інфляції у країнах з перехідною економікою. Причини розвитку гіперінфляції в Україні у 1993 р. та її подолання.

3. Стабілізаційна політика:

- а) суть, види і завдання стабілізаційної політики;
- б) основні цілі, знаряддя і види монетарної політики. Центральний банк та його функції;
- в) суть, знаряддя і види фіскальної політики;
- г) дискусія щодо стабілізаційної політики. Правила проведення монетарної і фіскальної політики.

Література

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка. – Кн. 1 / За ред. С. Панчишина і П. Острроверха. – К.: Знання, 2006. – С. 543 – 550; 554 – 563; 576 – 588; 595 – 605; 623 – 630; 648 – 653; 669 – 675.
2. Панчишин С. М. Макроекономіка. – К.: Либідь, 2005. – С. 296 – 299; 311 – 316; 329 – 341; 348 – 359.
3. Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Баластрик Л. О. Макроекономіка / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2004. – С. 387 – 530.
4. Панчишин С. М. Макроекономіка: тести і задачі. – К.: Либідь, 2002. – С. 93 – 112.

Заняття 23-24:

Тема 11. ВІТЧИЗНЯНА ЕКОНОМІКА У СВІТОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Частина I

План

1. Потенціал та структура економіки України:

- а) природно-ресурсний, трудовий та інтелектуальний потенціал вітчизняної економіки;
- б) необхідність та перехід економіки України до ринку. Нинішня структура економіки. Паливно-енергетичні проблеми;
- в) геополітичні інтереси України.

2. Економічні основи світового господарства:

- а) причини становлення і суть світової економіки;
- б) міжнародний поділ праці і його чинники;
- в) глобалізація господарського життя;
- г) основні форми міжнародних економічних відносин.

3. Зовнішня торгівля і зовнішньоторгівельна політика:

- а) класичні та сучасні теорії зовнішньої торгівлі;
- б) основні риси зовнішньої торгівлі в сучасних умовах;
- в) зовнішня торгівля України та її перспективи;
- г) суть, види та інструментарій зовнішньоторгівельної політики. Аргументи на користь протекціонізму та проти нього;
- д) міжнародні організації з регулювання зовнішньої торгівлі. СОТ.

Література

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка. – Кн. 1 / За ред. С. Панчишина і П. Островерха. – К.: Знання, 2006. – С. 261 – 268; 683 – 724.
2. Вступ до економічної теорії. Підручник / За ред. З. Ватаманюка. – Львів: Новий Світ–2000, 2006. – С. 379–399.
3. Економічна теорія: політ економія. Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. К.: Знання – Прес, 2004. – С. 497 – 555.
4. Панчишин С. М. Макроекономіка. – К.: Либідь, 2005. – С. 435 – 443; 457 – 470.

Заняття 25-26:

Тема 11. ВІТЧИЗНЯНА ЕКОНОМІКА У СВІТОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Частина II

План

1. Міжнародний рух капіталів та міжнародна міграція робочої сили:

- а) прями і портфельні інвестиції. Транснаціональні корпорації та їх місце в економіці України;
- б) суть, причини та наслідки трудової міграції. Наслідки трудової міграції для України;
- в) науково-технічне співробітництво країн та участь у ньому України.

2. Міжнародні валютно-фінансові відносини:

- а) валюта та її конвертованість. Плаваючі та фіксовані валютні курси;
- б) чинники, що впливають на плаваючий валютний курс;
- в) міжнародні валютно-фінансові організації. Міжнародний валютний фонд (МВФ) і Світовий банк;
- г) динаміка курсу гривні.

3. Міжнародна економічна інтеграція:

- а) суть, завдання регіональної економічної інтеграції та її форми;
- б) провідні міжнародні регіональні економічні об'єднання. ЄС і НАФТА;
- в) міжнародні галузеві об'єднання. ОПЕК;
- г) інтеграція України у світову економіку;
- д) глобальні проблеми сучасності.

Література

- 1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка. – Кн. 1 / За ред. С. Панчишина і П. Островерха. – К.: Знання, 2006. – С. 261 – 298.
- 2. Вступ до економічної теорії. Підручник / За ред. З. Ватаманюка. – Львів: Новий Світ – 2000, 2006. – С. 379 – 437.
- 3. Економічна теорія: політекономія. Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. К.: Знання – Прес, 2004. – С. 497 – 551.